

UDK/UDC: 78.071 Špiler, M.

Dr. spec. glazbe MARIJA RIMAN

Rijeka

MIROSLAV ŠPILER

(Crikvenica, 19. XII. 1906. - Sarajevo, 30. XI. 1982.)

U prigodi 100. obljetnice rođenja

Godine 2006. navršilo se 100 godina od rođenja i 24 godine od smrti skladatelja, dirigenta, pijaniste i glazbenog pedagoga Miroslava Špilera.¹ Potiče iz glazbene obitelji. Otac Karlo bio je advokat i veliki ljubitelj glazbe. Majka Antonija (rođena Bonjhadi) bila je pjevačica, a često je nastupala kao pijanistica. Roditelji su se zalagali za glazbeno obrazovanje svojih sinova Miroslava i dvije godine mlađeg Ljerka.² Prve poduke iz glasovira i violine dobili su od majke.

Već je tada, na neki način, bilo ucrtano njihovo opredjeljenje za poziv. Ljerko Spiller postaje istaknuti violinist³, a Miroslav se posvećuje skladateljstvu.

¹ Ovo je djelo, kako tvrdi Ž. Stijačić, prvo orkestralno djelo nastalo za vrijeme rata, a koje je Špiler poslije rata aranžirao za simfonijski orkestar. (Ž. Stijačić. Miroslav Špiler. Zvuk, br. 3, Savez organizacija kompozitora Jugoslavije, Sarajevo, 1983., 39).

² U članku Miroslav Spiller-Komponistu un Pädagoge. Ljerko Spiller spominje kako se njihova sestra udala za skladatelja i dirigenta Michaela Gielena (1927.), čiji je otac poznati kazališni i operni redatelj Josef Gielen koji je s obitelji, kad mu je sin imao deset godina, iselio iz Beča u Argentinu. Josef Gielen se u Beč vratio 1948. godine i to u Bečku operu, a kasnije ga je slijedio i sin, koji je od 1951. godine bio dirigent Državne opere u Beču. Međutim, ne navodi ime sestre, a u vrijeme pisanja ovog članka nismo to istražili. (U: Arnold Schönberg und seine Meisterschüler. Paul Zsolnay Verlag, Wien, 1998., 278.).

³ Ljerko Spiller (Crikvenica, 22. VII. 1908.), violinist i dirigent. Studij violine završio je na Muzičkoj akademiji u Zagrebu kod V. Humla. Usavršavao se u Parizu gdje je od 1929. do 1935. godine kao profesor na Ecole Normale de Musique; od 1930. godine; "kao prvi violinist" svirao je u Jugoslavenskom kvartetu Jadran i u gudačkom kvartetu Konzervatorija. Od 1935. godine djeluje u Buenos Airesu kao violinist solist,

Od 1912. godine obitelj živi u Zagrebu. Miroslav i Ljerko Spiller započinju glazbenu naobrazbu. Miroslav upisuje studij glasovira, a kasnije kompoziciju i dirigiranje, dok je Ljerko započeo sa studijem violine. Nakon završene realne gimnazije 1925. godine Miroslav Špiler polaže učiteljski ispit. Studij dirigiranja kod Frana Lhotke završava sljedeće godine. Već u to vrijeme nastaju Špilerovi prvi skladateljski radovi.⁴ Istovremeno studira kompoziciju kod Blagoja Berse, kada nastaju djela za mješovite zborove. Kod Blagoja Berse Špiler je posebno radio orkestraciju. Ovu vještinu učio je na djelima Brucknera, Wagnera, Griega, Stavinskog, Borodina, Ljadova i Debussya.

Od 1924. godine započinje i Špilerova koncertna djelatnost. Ona je intenzivnija od 1926. godine kada nastupa kao glasovirski pratilac bratu Ljerku. Duo Špiler često nastupa po gradovima Austrije, Njemačke, Danske, Holandije, Mađarske i Francuske. Kritika prati i dirigentsku Špilerovu djelatnost i ističe kako je Miroslav Špiler u svojim nastupima *miran, decideran u ritmu, izrazite volje i jasnoga osjećanja za plastiku*.⁵

Nakon diplomiranja 1926./27. godine odlazi na studij kompozicije na *Akademie der Kuenste* u Berlin kod Arnolda Schönberga i njegovog asistenta J. L. Rufera. Ovdje je učio kontrapunkt i harmoniju, a napisao je nekoliko invenција na zadane teme. Iz tog razdoblja nema značajnijih Špilerovih radova. Tada je Miroslav Špiler imao tek 20 godina. Ljerko Spiller navodi kako je Schönbergovo držanje jako duboko utjecalo na Špilera, te se kasnije, pored svih političkih utjecaja u domovini, prisilio da Schönbergove skladateljske metode u svojim učenjima ne mijenja.⁶ Od 1927.-1929. godine Špiler odlazi na usavršavanje sviranja na glasoviru u Basel kod Hermana Klugea i dirigiranje kod Felixa von Weingartnera. Nakon toga, 1929. godine, odlazi na stu-

koncertni majstor i dirigent, a bavi se i pedagoškim radom. Posebno se ističe njegovo sudjelovanje u velikom simfonijskom orkestru koji djeluje u Radio El Mundo pod ravnanjem Josea Castra. Godine 1936. Spiller je osnovao studij za violinu. Godine 1937. postaje šefom glazbenog odjeljenja Escuela Raumsolica de Logosofia. Istovremeno je osnovao glasovirski trio. Kao istaknuti umjetnik nastupao je u europskim zemljama, Argentini i drugim državama Južne Amerike. Posebno se istaknuo kao dirigent i artistički vođa ansambla Collegium musicum i Amigos de la musica u Buenos Airesu. U repertoar je uvrštavao djela starih i suvremenih skladatelja. Djelovao je i kao gost-profesor Muzičke akademije u Zagrebu.

⁴ Kako Špiler nema na svim svojim radovima nadnevak (počeo ih je stavljati tek kod djela partizanske tematike), nije moguće pratiti vremenski kontinuitet. Prema navodima I. Čavlovića prvim se skladbama smatraju djela za glasovir, a nastala su prije studija kod Blagoja Berse.

⁵ Članak iz Obzora, 19. VI. 1926., u: I. Čavlović, Miroslav Špiler - nacrt za životopis. Muzika, I/2, Sarajevo 1997., 12.

⁶ Spiller, Ljerko. Miroslav Spiller - Komponistu un Pädagoge. U: Arnold Schönberg und seine Meisterschüler. Paul Zsolnay Verlag, Wien, 1998., 277.

dij kompozicije i dirigiranja u Pariz kod poznatog francuskog skladatelja i pedagoga Vincenta d'Indya na *Scholu Cantorum*. U to su vrijeme mnogi mladi, kasnije značajni umjetnici, bili studentima ovog poznatog francuskog pedagoga. U tom su razdoblju nastala kratka vokalna djela komornog zvuka. Navedimo neka: *Melodie sans paroles*, *A son ame*, *Melodie avec paroles*. Skladbe su ocijenjene sa *bon*, *bon travail* što ukazuje na Špilera kao perspektivnog skladatelja. U tom su razdoblju nastala i djela temeljena na koralu. Naime, Vincent d'Indy je posebno cijenio koral kao glazbeni oblik, a koral se u Francuskoj posebno i proučavao. Tako se u Špilerovoj ostavštini nalaze *koral i varijacije* namijenjene glasoviru, zatim violini i violončelu, te violini, violi i violončelu. Špiler je u tom razdoblju napisao i dva ciklusa *Korala s dvije varijacije* za glasovir.⁷ U tom se razdoblju posebno ističe motet *Adoramus te* za mješoviti zbor.

Studij kod vrsnih umjetnika kao što su Schönberg, Weingartner i d'Indy bitno je utjecao na formiranje skladatelja i glazbenog stručnjaka takvog profila kakav je bio Miroslav Špiler. U Zagreb se vraća 1931. godine, gdje je postavljen za rukovodioca glazbenog programa, dirigenta i pijanistu - pratioca na Radio Zagrebu. Tu je dužnost obavljao do početka rata. I dalje su česti Špilerovi nastupi, poglavito s bratom Ljerkom. Kao primjer navedimo kako su braća Špiler 1930. godine priredili koncerte u Beču, Budimpešti, Leipzigu, Münchenu, Berlinu, Hamburgu, Kopenhagenu i Haagu. Münchenski časopis *Münchener post* od 21. III. 1930. godine bilježi kako se rijetko čuje ovako *solistički čisto i otmjeno muziciranje, kao kod braće Špiler. Violinista: plemeniti, izjednačeni ton i profinjenja kultura; pijanista: savršen u zajedničkoj igri i karakteristično podređen*.⁸ Tijekom 1931. godine braća Špiler su svirali u Le Havre-u, Ženevi i Baselu, a 1932. u Strassburgu, Nici, Nancyu i Parizu. Istovremeno vrlo često nastupaju i u Zagrebu, Ljerko kao solist, a Miroslav i kao koncertni pratilac na glasoviru, ali i kao dirigent orkestra.

U Zagrebu Miroslav Špiler radi na Radio Zagrebu do njemačke okupacije kada je otpušten iz službe, kao i mnogi drugi. Špiler je bio otpušten zbog židovskog podrijetla i ljevičarskog političkog uvjerenja. To je vrijeme, kao i za mnoge druge koje je zatekla ista sudbina, vrijeme snalaženja. Špiler daje privatne satove glasovira i korepetira u plesnoj školi Ane Maletić. Sve teža životna situacija prisiljava ga na odluku o odlasku u partizane. Sam o tome kaže: *Početkom okupacije, kao politički veoma nepodoban, bio sam otpušten sa zagrebačke Radio-stanice. Baveći se neko vrijeme davanjem privatnih časova i*

⁷ Ove je radove Vincent d'Indy visoko ocijenio. Za prvu je varijaciju napisao tres bon travail. (I. Čavlović. Miroslav Špiler - nacrt za životopis. Muzika, I/2, Sarajevo 1997., 11.)

⁸ A. Goglia. Violinist Ljerko Spiller. Sv. Cecilija, sv. 2., Zagreb, 1939., 43.

sviranjem klavira za jednu baletsku školu, odlučio sam da se aktivno uključim u borbu protiv fašizma i da odem u partizane.⁹

Od 9. ožujka 1943. godine Špiler se nalazi u partizanima, gdje djeluje kao sakupljač partizanskih i narodnih tekstova i napjeva,¹⁰ sklada borbene pjesme, prati umjetnike na glasoviru, te dirigira prigodnim ansamblima. Uz to, može se spomenuti i Špilerova pedagoška¹¹ i izdavačka aktivnost.¹² Kao pijanist i pratilac Špiler se javlja kasnije, kako sam kaže, *kada smo uspjeli nabaviti pijanino koji smo dobili prigodom priređivanja jedne izložbe u Crikvenici, gdje nam je direktor jednog hotela... ustupio hotelski pijanino, a mi smo ga onda dovezli u Otočac i od onda smo ga imali na raspolaganju prilikom održavanja raznih javnih priredaba*.¹³

Veći broj zapisa Špiler je harmonizirao i obradio za zborove, posebno za zbor *Centralne kazališne družine* pri Kulturno-umjetničkom odjelu ZAVNOH-a.¹⁴ Sedam od ovih pjesama Špiler je nakon rata obradio za zbor i solistu i simfonijski orkestar.¹⁵ No, važnija je Špilerova skladateljska djelatnost. Jedno od prvih djela skladanih u partizanima je koncertno kolo *Taraban*.¹⁶ O tome Špiler kaže: *Kad sam došao u Otočac, tamo je već bio jedan duvački orkestar.... Za taj orkestar sam i komponovao kolo "Taraban". Do glavne teme tog kola došao sam na putovanju u Slavoniji, gdje smo se zaustavili u jednom selu da bismo tamo noćili i odmorili se. Međutim, cijelo je selo slavilo neki praznik*

⁹ M. Topolovački. Trajnost i pomodnost. Odjek, 1-15, Sarajevo, 1980., 11.

¹⁰ Prema navodima I. Čavlovića, Špiler je zapisao 407 tekstova i 31. pretežno partizansku melodiju.

¹¹ U Otočcu je 8. VII. 1943. godine bila osnovana Prva partizanska gimnazija u kojoj je predavao i Miroslav Špiler. (M. Ogrizović. Pregled rada partizanskih gimnazija i drugih srednjih škola u Hrvatskoj za vrijeme Narodnooslobodilačkog rata. Pedagoški rad, br. 2-3, Zagreb, 1953., 204.).

¹² Miroslav Špiler je pripremio materijal za prvu partizansku pjesmaricu Naše pjesme I, a radio je i na drugoj svesci Naše pjesme II, koju je dovršio N. Devčić. U Našim pjesmama I nalazi se 18 pjesama, od toga Špilerovaih 6 zapisa i njegova 2 autorska djela. (I. Čavlović. Miroslav Špiler - nacrt za životopis. Muzika, I/2, Sarajevo 1997., 14.).

¹³ ***Muzika i muzičari u NOB. Ur. A. Tomašek, SOKOJ, Beograd, 1982., 328.

¹⁴ Kao autor tih djela Miroslav Špiler se potpisivao kao Milan Petrović.

¹⁵ Radi se o pjesmama: Kompartijo, Ličkom vođi od ustanka, Aoj, Liko, Aoj, goro, Druže, pođi doma, Listaj, goro i Alaj volim u kolu igrati. Skladbe je objavilo Udruženje kompozitora BiH 1978. godine.

¹⁶ Ovo je djelo, kako tvrdi Ž. Stijačić, prvo orkestralno djelo nastalo za vrijeme rata, a koje je Špiler poslije rata aranžirao za simfonijski orkestar. (Ž. Stijačić. Miroslav Špiler. Zvuk, br. 3, Savez organizacija kompozitora Jugoslavije, Sarajevo, 1983., 39).

*i cijele se noći pjevalo i plesalo kolo "Taraban". Po povratku u Otočac, komponovao sam na ponešto modificovanu temu tog kola koncertno kolo "Taraban".*¹⁷

Godine 1953. Miroslav Špiler postaje članom Komiteta za Radio televiziju vlade FNRJ i pomoćnik direktora glazbenog programa Radio Beograda. Ovdje se oženio Brunom Zimić¹⁸ i odlazi u Sarajevo gdje započinje raditi kao profesor glazbenih predmeta na Višoj pedagoškoj školi. Tu je predavao predmete: nauka o harmoniji, muzički oblici i poznavanje muzičkih instrumenata. O svom dolasku u Sarajevo Miroslav Špiler kaže: *Došao sam (u Sarajevo) kao veliki entuzijast, jer mi je bilo rečeno da BiH gladije za muzičkim kadrovima. Smatrao sam da u tom pogledu mogu dati neki svoj osobni doprinos, otuda i mnogostranost mog rada. Kao pedagog (uslijed nedostatka profesora muzike u Sarajevu) morao sam predavati više predmeta i kao profesor bivše Više pedagoške škole i na Muzičkoj akademiji, kada je ona osnovana... Ovdje je uglavnom trebalo, možda je to i malo pretjerano reći, početi skoro od početka, jer prije rata ovdje je, na bilo kojem području muzike, veoma malo onog što bi se moglo zvati profesionalnim muzičkim zbivanjem i radom. Tako je trebalo, zbilja, i za muzičke umjetnike i izvođače i kompozitore i nastavnike početi ispočetka.*¹⁹

U to se vrijeme počelo razmišljati o osnivanju Muzičke akademije u Sarajevu. Ova zamisao ostvarena je 1955. godine.²⁰ Prvo pedagoško jezgro Muzičke akademije u Sarajevu činili su Miroslav Špiler, Aleksandar Segedi, Mladen Pozajić, Božidar Trubić, Matusja Blum, Bruna Špiler, Vlasta Debelić, a za prvog dekana je izabran Cvjetko Rihtman.²¹ Miroslav Špiler postaje redovni profesor na Odsjeku za kompoziciju i dirigiranje.²² Tu je u početku predavao analitičku harmoniju, povijest orkestracije, a kasnije kompoziciju i orkestraciju. Za dugogodišnjeg rada na Muzičkoj akademiji, Miroslav Špiler bio je

¹⁷ ***Muzika i muzičari u NOB. Ur. A. Tomašek, SOKOJ, Beograd, 1982., 328.

¹⁸ Bruna Špiler, r. Zmaić (1921.-1989.) završila je solo pjevanje u Beogradu u klasi J. Rijavca. Usavršavala se u Milanu i Rimu. Od 1953. godine u Sarajevu postaje profesor solo pjevanja na Srednjoj glazbenoj školi, a od 1955. asistent i potom profesor na Muzičkoj akademiji. Koncertirala je na solističkim recitalima i uz orkestar u Beogradu, Sarajevu i Zagrebu. Nakon toga se potpuno posvetila pedagoškom radu. Njezine su učenice, između ostalih, bile Ljiljana Molnar Talajić, Radmila Smiljanić Mijatović, Milica Zečević Buljubašić, Paša Gackić i druge. Objavila je priručnik Umjetnost solo pjevanja.

¹⁹ J. Lukačević. Muzika kao život čovjeku. Odjek, 15-31 januar, 1981., 5.

²⁰ Sarajevska Muzička akademija osnovana je odlukom Narodne skupštine Bosne i Hercegovine na sjednici Republičkog vijeća 20. V. 1955. godine.

²¹ Prve profesore biralo je povjerenstvo u sastavu: Milenko Živković iz Beograda, Natko Devčić iz Zagreba, Dragotin Cvetko iz Ljubljane, Cvjetko Rihtman i Miroslav Špiler iz Sarajeva.

²² Kod Miroslava Špilera studirali su kasnije afirmirani i zapaženi skladatelji: Anđelka Bego Šimunović, Rauf Dhomi, Baskim Shehu.

dva puta biran za dekana, a u nekoliko navrata bio je pročelnik Odsjeka za kompoziciju i dirigiranje. Na tom je radnom mjestu ostao do mirovine 1975. godine.

Kao izvrstan pedagog Špiler je objavio udžbenik *Orkestracija I i II* 1972. godine. I danas je ovaj udžbenik jedan od rijetkih izvora ove vrste.

Pored pedagoškog rada od 1953. godine Miroslav Špiler bio je aktivan kao član *Udruženja kompozitora BiH* koje je osnovano 1949. godine pod imenom *Udruženje kompozitora i reproduktivnih umjetnika BiH*,²³ a isto je tako djelovao i u Savezu organizacija kompozitora Jugoslavije, čijim je predsjednikom bio 1966. godine.

Miroslav Špiler preminuo je 30. XI. 1982. godine.

Ivan Čavlović je Miroslava Špilera opisao ovako: *Oni koji su ga poznavali pamte ga kao čovjeka niskog rasta, zakopčanog u plavi dugi mantil, pokrivena crnim kačketom, sa teškom kožnom torbom u desnoj i vječnom cigaretom u lijevoj ruci. Povlačio bi cigaretu snažno i ispuštao duge dimove preko svojih naočala koje su debelo pomagale poluslijepim očima. Nije trošio riječi uzalud, a svaka mu je bila na mjestu, kratka, štura, ponekad veoma britka i oštra. Pamte ga također ruku pod ruku sa suprugom Brunom, u visinskom neskladu, a psihom oslonjeni jedno na drugo.*²⁴ A tome opisu, kao njegova studentica, dodala bih: Strogost i ozbiljnost na svakom satu orkestracije nisu umanjili želju za sudjelovanjem u nastavi. Bilo me strah od silnog znanja koje je izviralo iz profesora koji se jako trudio sve svoje znanje prenijeti na nas. A mi smo to znanje znali upijati.

Opus

Trudio sam se da i kao kompozitor dam svoj doprinos razvoju muzičkog života na ovom tlu. U početku je taj rad, možda, bio bogatiji nego kasnije kada sam dosta vremena posvetio i društvenom radu, smatrajući da je i to svojevrstan doprinos razvoju i društvenoj valorizaciji muzike... Mislim da se kroz moje kompozitorsko djelo osjeća onaj opći karakter, opći duh ove sredine, koji mi je u početku bio, priznajem, prilično stran. Ja sam Primorac, iz Hrvatskog primorja, mentalitet nam je prilično drukčiji, pa mi je trebalo vremena da naučim da cijenim onu čvrstinu, pomalo, sa mog gledišta Primorca, tvrdoću na koju sam

²³ Ovo je Udruženje čuvalo gotovo sve skladbe nastale u BiH od 1949. godine. Ratna razaranja su 1992. godine uništila zgradu i svu arhivu.

²⁴ I. Čavlović. Miroslav Špiler - nacrt za životopis. Muzika, I/2, Sarajevo 1997., 20.

naišao ovdje. U Bosni i Hercegovini spoznao sam i jedan novi kvalitet, izravan, otvoren pristup ljudima.²⁵

Skladateljski opus Miroslava Špilera sadrži 75 autorskih djela i 20 obradbi narodnih tema. Njegov je put sazrijevanja bio prilično dug i on 1972. o tome kaže: *To dolazi možda i otuda što mi životne okolnosti ne dopuštaju da mnogo vremena posvetim kontinuiranom stvaralačkom radu. Do ideje za stvaranje dolazim na osnovi različitih poticaja: vanjskih, unutarnjih, izvanmuzičkih, čisto muzičkih itd. Međutim, kako se iz različitih poticaja rađaju ideje i zašto neki poticaji dovode do pojave ideja a drugi ne, na to ne bih znao odgovoriti.*²⁶

Špilerov se opus može podijeliti u nekoliko stvaralačkih razdoblja. U prvo razdoblje možemo uvrstiti djela koja su nastala prije početka studija kompozicije i djela nastala za vrijeme studija kod Blagoja Berse, Arnolda Schönberga, Felixa Weingartnera i Vincenta d'Indyja. To su, na neki način, mladenački skladateljski pokušaji koji su već tada ukazivali na Špilerovu nadarenost za skladanje, ali isto tako i radovi koji će obilježiti njegov daljnji put. Ne može se točno utvrditi kada je počeo skladati. Početkom bi se mogla smatrati djela na kojima je napisan opus. To su djela koja je Špiler označavao kao opuse od 1 do 19.²⁷ Taj način označavanja djela napušta kada počinje studirati kod B. Berse. Prve Špilerove skladbe pisane su za glasovir i nose naslove: *Chorale* op. 1, br. 1, *Kanone* op. 2, *Etude pour la cinquieme doigt* op. 3, *Mazurka*, *Corillon*, op. 5, *Sanjarija*, op. 6, br. 1, *Impromptu* op. 7, *Kleine invention* op. 9, *Etude* op. 10, br. 1, *Tema i varijacije* op. 11, br. 1. To su djela u kojima se iskazuje kao skladatelj budućnosti, a sva su pisana klasičnim stilom, tehnički sređeno, gotovo besprijekorno.

Za vrijeme studija kod Blagoja Berse Špiler stvara kraće radove namijenjene vokalnom izvođenju. Tu se izdvajaju skladbe za mješoviti zbor temeljene na narodnim motivima naslovljene *Djevojčina kletva*, *Dječja pjesma 1 i 2*, *Napitnica i Alkačmere*. Ženskom zboru uz pratnju glasovira Špiler je namijenio skladbu pod naslovom *Romantična pjesma*. Skladba *Vasilisa Zlatokosa* za orkestar je Špilerov diplomski rad nastao pod mentorstvom Blagoja Berse. Djelo je u lipnju 1926. godine izvela Zagrebačka filharmonija, a dirigirao je sam skladatelj.

Određeni broj djela nastaje za vrijeme studija kod Vincenta d'Indyja u Parizu. To su skladbe manjeg opsega i nose naslove: *Monodie I* za violu, *Monodie II* za sopran, te nekoliko skladbi namijenjenih glasu pod naslovom: *Melodie avec paroles*, *Melodie sans paroles* i *A soname*. U svim tim djelima dolazi

²⁵ J. Lukačević. Muzika kao život čovjeku. Odjek, 15-31 januar, 1981., 5

²⁶ Reich, Truda. Miroslav Špiler. U: Susreti sa suvremenim kompozitorima Jugoslavije. Školska knjiga, Zagreb, 1972., 336.

²⁷ Neki opusi imaju po dva broja, a op. 8 i op. 16 nedostaju.

do izražaja melodioznost, a upravo po melodioznosti je poznata d' Indye-va škola. Te su skladbe nastajale pod vodstvom tog istaknutog skladatelja i pedagoga, o čemu svjedoče opaske ispisane uza svaku skladbu. No, još jedan segment zaokuplja Špilera. To su skladbe nastale na koralu, koji se izuzetno njegovao u d'Indyevoj školi. Tako će i u Špilerovu opusu nastati skladbe pod zajedničkim naslovom *koral i varijacije*. U tu skupinu idu koral i ispisani za solo glasovir, te varijacije za violu i violončelo i za violinu, violu i violončelo. Skladao je i dva mala ciklusa *Koral i sa dvije varijacije* za glasovir. Dok su koral i pisani homofonim načinom, varijacije su skladane u slobodnoj polifoniji. Za vrijeme studija kod d'Indya nastaje i jedan motet za mješoviti zbor a capella, pod naslovom *Adoramus te*.

Drugo stvaralačko razdoblje pripada vremenu narodnooslobodilačke borbe. Špiler odlazi u partizane i tamo djeluje kao skladatelj, dirigent i kao pratilac na glasoviru. Sam o tome kaže: *Oni su znali da ja stižem iz Radio Zagreba, ali u prvi mah nisu bili obaviješteni o tome šta sam ja tamo radio. Bili su razočarani jer su očekivali da sam radio-tehničar, a to bi njima veoma dobro došlo. Rekao sam im da se u radio tehniku baš ne razumijem, nego da sam samo radio muzičar. Tada su mi odmah povjerili zadatak da zabilježim, zapišem partizanske pjesme koje bih među njima čuo i da skupim izvjestan broj ljudi da bih s malim horom odmah i uvježbavao neke pjesme koje njima, bar nekima od njih, još nisu bile poznate.*²⁸ Prikupljanje narodnih i partizanskih melodija obavlja tijekom cijelog sudjelovanja u NOB-u. O prikupljanju pjesama sam piše: *Išao sam u sela, u vojne jedinice, pa među političke radnike, a ipak mi je uspjelo tek relativno malo pjesama čuti i zabilježiti. Zapravo, zabilježio sam znatno više melodija nego što je sačuvano... Bilježenje partizanskih pjesama, koliko ja mogu da ocijenim, bilo je drugovima važno iz više razloga. Prvo što su te pjesme bile jedna od spona između naroda i narodnosti Jugoslavije, budući da su se iz jednih krajeva vrlo brzo širile u druge i tako povezivale naše narode i narodnosti. Drugo, velik broj tih pjesama bio je dokaz kako je maltene cio narod živio s partizanima: svaki i najsitniji događaj opisan je u tim narodnim pjesmama i to je jedan, moglo bi se reći, istorijski dokument i dokaz da je cio narod prihvatio pokret partizana za nacionalno i socijalno oslobođenje naših naroda i narodnosti. Dakle, to bilježenje nije bilo diktirano samo nekim, da tako kažem umjetničkim razlozima nego mnogo širim, i zbog toga mu je i data tolika važnost... Kasnije se nastojalo organizovanje skupljati na terenu, pa smo slali i upute kako treba bilježiti pjesme, kako pri tome valja postupati, pa - kad sam već kod uputa - i upute kako treba oblikovati programe za kulturno-umjetničke priredbe namijenjene partizanima i stanovništvu. U tom smislu je*

²⁸ Muzika i muzičari u NOB. Ur. A. Tomašek. Beograd, 1982., 325.

točno da sam ja, bar na terenu na kojem sam se nalazio, bio prvi koji je počeo ovakvo sistematsko bilježenje partizanskih narodnih pjesama.²⁹

I ne samo skupljanje narodnih pjesama. Špiler je uzeo u zadatak i skladati borbene skladbe koje bi potom izvodio s pojedinim zborom. Tako su nastala djela, većinom na Nazorove tekstove. Njegove su pjesme bile opće prihvaćene i rado su se pjevale. U prilog toj tvrdnji svjedoči i jedan događaj o kojemu skladatelj piše: *Kad više nisam bio u Otočcu, nego u Topuskom, jednog dana sam u sobi čuo neko pjevanje iz daljine, koje se sve više približavalo. Čuvši to pjevanje, skoknuo sam do prozora i kad sam bolje oslušnuo, ustanovio sam da je to moja pjesma "Drug Tito". Kad se pjevanje još više približilo, vidio sam da cestom ide grupa partizana koja je pjevala tu pjesmu. To je za mene bio izvanredan doživljaj, ali ne i primitivan, niti da sam pao u neki kič, nego da sam znao smišljeno pogoditi ono što je narodu blisko i što mu je "ležalo"... Donekle slično desilo se i kada sam, također u Otočcu, dobio tekst za moju pjesmu "Krtijaši". S njom sam se namučio, jer sam nastojao da i to bude jednostavno, ali i da pogodim karakter pjesme i da se dosljedno držim akcenta teksta. Kad sam dovršio, pozvao sam drugove i zamolio ih da saslušaju tu melodiju koju sam im ja, kao nepjevač, na kompozitorski način otpjevao. I kad sam završio s pjevanjem, jedan od drugova mi je rekao: "Pa, slušaj, meni se čini da je to jedna narodna pjesma." Meni se onda učinilo da je on to rekao kao malu zamjerku, kao da to nije baš posve originalno. Međutim, pošto sam znao da nikad nisam čuo narodnu pjesmu s takvom melodijom, bio sam presrećan, jer mi je to opet značilo da sam pogodio ono što je tada bilo moguće prihvatiti da narod i izvodi.³⁰*

Za vrijeme boravka u partizanima skladao je i složenija djela. Tako izdvaja skladbu *Majka pravoslavna* skladanu za recitatore i muši zbor. Djelo je bilo izvedeno na Prvom kongresu kulturnih radnika Hrvatske, ali ga je za tu priliku morao preraditi jer nije bilo odgovarajućeg zbora. Sam kaže: *Cio horski part sam preradio za instrumente - za dvije violine, jedan klarinet, jedan trombon i klavir. I tako je to bilo tamo i izvedeno, a recitirala je naša poznata glumica Mira Župan. Dakle, mogućnosti i prilike za komponovanje složenijih djela su postojale, ali su za izvođenje morale biti ili prerađene ili se s izvođenjem moralo čekati do oslobođenja.³¹*

Bio je neobično zadovoljan svojom glazbenom aktivnošću u partizanima. Naglašavao je kako su se svi s poštovanjem i ozbiljnošću odnosili prema umjetnosti, poglavito prema glazbi. *Ona je u prvom redu proizlazila već iz ogromnog zanimanja i značaja koji je pridavan bilježenju narodnih partizan-*

²⁹ Cit. dj., 327.

³⁰ Cit. dj., 329.

³¹ Cit. dj., 330.

*skih pjesama i shvatanju muzike, bar ovakve muzike, kao ravnopravnog faktura u borbi, kao elementa koji je potpomagao borbu, a s druge strane, i elementa koji je pokazivao usku i tijesnu povezanost naroda sa svim zbivanjima u narodnooslobodilačkoj borbi.*³²

U ovom su razdoblju nastajala izvorna djela kao i harmonizacije i obradbe popularnih narodnih pjesama koje je Špiler preradio za dvoglasne muške i mješovite zborove. Harmonizacije je radio prema potrebama partizanskih zborova. Nakon rata je obradio neke pjesme za solistu i simfonijski orkestar. Izdvojimo ovdje skladbe *Kompartijo, Aoj Liko, Aoj goro, Ličkom vođi od ustanka, Druže, pođi doma, Listaj, goro* i *Alaj volim u kolu igrati*.³³

No, mnogo su značajnije njegove originalne skladbe ove tematike. To je, prije svega, koncertno kolo *Taraban*, skladba koja se temelji na slavonskoj narodnoj temi. Valja istaknuti i skladbe nastale na Nadorove tekstove: *Mitraljeza* za mješoviti zbor, *Drug Tito* za mješoviti zbor i simfonijski orkestar, *Majka pravoslavna* za recitatore i muški zbor. Na tekstove raznih autora nastale su skladbe *Pjesma krntijaša* za muški zbor, *Posmrtna pjesma* za mješoviti zbor i puhački orkestar, *Nek se čuje* za muški zbor, te *Koračnica XIII primorsko-go-*

Miroslav Špiler snimljen u avionu za vrijeme jednog od svojih brojnih putovanja

³² Cit. dj.

³³ Skladbe je objavilo Udruženje kompozitora BiH 1978. godine.

ranske divizije za puhački orkestar.³⁴ Neke od tih pjesama postale su masovne pjesme i vrlo su se često izvodile.

Iako se u poslijeratnom razdoblju, u Sarajevu, Špiler prvenstveno posvetio pedagoškom radu, on i dalje marljivo sklada. U tom, trećem njegovom stvaralačkom razdoblju i dalje nastaju skladbe pod utjecajem netom provedenih dana u partizanima. Tako nastaju masovne pjesme *Pjesma slobodi*, *Pjesma Dana mladosti*, *Pjesma slobodnoj domovini* i *Put bratstva*. No, u tom se razdoblju posvećuje i stvaranju komorne i simfonijske glazbe. Ovdje ga susrećemo u punoj stvaralačkoj snazi, kao skladatelja koji zadire u područje ranoekspresionističkog glazbenog stila. Izdvajaju se komorna djela: *Preludij* za trubu i glasovir, *Mala serenada bez riječi* za glas i glasovir,³⁵ *Tri pjesme* za sopran i glasovir, *Dijalog* za sopran i violinu,³⁶ *Trijalog* za alt, violinu i glasovir, *Sjetni trenutak* i *Samotni trenutak* za tri puhača instrumenta i glasovir. Ovdje valja pridodati još i skladbu pod naslovom *Tri kompozicije* za violinu i komorni orkestar.³⁷

Špilerova simfonijska djela odraz su vremena u kome su nastajala. U nji-ma se posebno ističe orkestracija, što i ne začuđuje, jer je orkestraciju studirao kod poznatih europskih skladatelja u Parizu i Beču, bio nositelj kolegija orkestracije na Muzičkoj akademiji u Sarajevu i autor je udžbenika *Orkestracija*. Ivan Čavlović navodi kako ta djela predstavljaju *spoj kasne romantike i poslijeratnog socrealističkog izraza, sa ponešto natruha ranog ekspresionizma*.³⁸ On ujedno navodi kako se *posebno blještavom orkestracijom* ističe skladba pod naslovom *Praznična skica*.³⁹ Ostala simfonijska djela nastala u

³⁴ Obradbe starijih revolucionarnih pjesama Špiler je doradio poslije rata. Tu se nalaze pjesme: Pogledajte braćo, Mitrovčanka, Nabrusimo kose, Radnički pozdrav, Pjesma solidarnosti, Protiv vjetra, Berači pamuka. (I. Čavlović. Miroslav Špiler - nacrt za životopis. Muzika, I/2, Sarajevo 1997., 17.)

³⁵ Skladba je 31. XII. 1948. godine posvećena supruzi Bruni. Posveta je ispisana na partituri.

³⁶ O ovoj skladbi Ljerković Špiler piše: Ona započinje solo violinom, jednim jako naglašenim motivom, zatim slijede dva pijanissima u flageolet zahvatima. Jedna duža kromatička nepotpuna dvanestonska melodija violine prati u početku pjevajući solo i razvija se u dijalog između pjevajućeg glasa i instrumenta. Pjevačica vokalizira na otvorenom vokalu podižući se do virtuoze kolorature, dok violina virtuosno muzicira u solističkoj međuigri. Vrlo spokojno, skoro jednostavno oslikano, završava "Dijalog" u laganim tonovima. (Lj. Špiler. Miroslav Špiler - Komponistu un Pädagoge. U: Arnold Schönberg und seine Meisterschüler. Paul Zsolnay Verlag, Wien, 1998., 279.)

³⁷ Djelo je izvedeno u Sarajevu 1973. godine. Izveli su ga violinistica M. Pašić, Komorni orkestar Radio televizije Sarajevo i dirigent T. Romanić.

³⁸ I. Čavlović. Miroslav Špiler - nacrt za životopis. Muzika, I/2, Sarajevo, 1997., 21.

³⁹ Djelo je snimila Slovenska filharmonija 1966., a dirigirao je Samo Hubad.

ovom vremenu su: *Introdukcija i largo*,⁴⁰ *Opsesija, Tema s pet transfiguracija*,⁴¹ *Evokacija Bilećanke*.⁴² Za *Simfoniju u dva stava* istaknuto je kako je to skladba u kojoj su glazbene misli prožete unutrašnjim intenzitetom i logično se razvijaju u široko raspjevanim melodijskim linijama do snažne gradacije. *Vješto orkestrirano i do detalja razrađeno djelo čini jednu zaokruženu i uspjelo ostvarenu cjelinu*.⁴³ Još su dva djela nastala u ovom razdoblju. Radi se o simfonijskim djelima namijenjenima glasu i orkestru. To su: *Tri pjesme za duboki muški glas i simfonijski orkestar*⁴⁴ i *Tri pjesme za srednji glas i orkestar*.⁴⁵

Skladateljski opus Miroslava Špilera nije velik. Najviše ga privlače instrumentalni oblici u kojima se služi za ono vrijeme naprednim glazbenim izražajnim sredstvima i znalački odabranom orkestracijom. Umjetnost instrumentiranja očituje se u svim njegovim djelima, te možemo govoriti o djelima koja se odlikuju punim i ujednačenim zvukom svih instrumenata kojima se djelo izvodi. Dio njegova stvaralaštva nastao je za vrijeme boravka u partizanima, stoga ne začuđuje tematika kojom se u to vrijeme bavi. No, sva ta djela nastaju kao rezultat prikupljanja partizanskih narodnih pjesama, te odišu posebnim izrazom, drugačijim od onog prijeratnog. Njegovo bogato znanje i stvaralački potencijal iskazat će se u obikovanju mnogih pjesama, od kojih neke postaju i vrlo često izvođene masovne pjesme. U potpuno drugačiji stvaralački svijet uključuje se dolaskom u Sarajevo. Pored stvaralaštva, on se bavi pedagoškim radom, te dolazi u situaciju da svoje znanje, stavove i ideje prenosi i na studente. U ovom razdoblju nastaju, između ostalih, i djela namijenjena glasu. Vjerojatno je to plod suradnje sa suprugom koja je ponajprije bila, pedagog značajnog ugleda, profesor solo pjevanja i kojoj je neka djela posvetio. Baš zbog svega toga, Špilerova djela su dosta izvođena, mnoga objavljena, a neka od njih i snimljena.

Ukupno uzevši, Špiler je primjer glazbenika koji je duboko uronjen u okolinu u kojoj živi i radi, s jasno izraženom potrebom aktivnog osobnog doprinosa kako na općem, društvenom polju djelovanja tako i glazbenog djelova-

⁴⁰ Djelo je izvela Sarajevska filharmonija 7. travnja 1959. pod ravnanjem dirigenta T. Romanića.

⁴¹ Djelo je izvela Sarajevska filharmonija 8. travnja 1977. pod ravnanjem dirigenta O. Danona.

⁴² Djelo je izveo Simfonijski orkestar Radio televizije Sarajevo 11. listopada 1980. pod ravnanjem dirigenta J. Marića.

⁴³ ***Šestoaprilka nagrada. Oslobođenje, 7. travnja 1962., 1. Djelo je 1962. izveo Simfonijski orkestar Radio Sarajeva s dirigetom T. Romanićem.

⁴⁴ Djelo su 1980. izveli Vladimir Ruždjak, Simfonijski orkestar Radio televizije Sarajevo pod ravnanjem dirigenta J. Marića.

⁴⁵ Djelo je izvedeno u Sarajevu, a nastupili su solistica B. Videc, Simfonijski orkestar Radio Sarajeva i dirigent T. Romanić.

nja. Stoga su i njegove skladbe međusobno toliko različite, a njegov životni put podsjeća na filmske biografije. Međutim, mimo ili uza sve to, držimo, ono što Špilera čini vrijednim skladateljem je sposobnost primjenjivanja stečenog znanja i u nepovoljnim okolnostima, odnosno, da skladateljski ostaje svoj i kad se smišljeno usmjerava prema prihvaćanju već gotove motivike ili sklada s ciljem da mu djelo postane masovno prihvaćeno, što znači da se samozatajno odriče autorstva prosudivši da je važnije da se djelo izvodi nego da se zna tko ga je napisao. I u tome on ostaje velik, znanto veći nego što bi se to po stavcima u opusu moglo zaključiti.

Popis skladbi abecednim redom

1. A SON AME	za glas	Pariz, 1929./30.
2. ADORAMUS TE	za mješoviti zbor	Pariz, 1929./30.
3. ALKAČMERE	za mješoviti zbor	Zagreb, 1922./26.
4. CHORALE ET DEUX VARIATIONS	za violinu, violu, violončelo i glasovir	Pariz, 1929./30.
5. CHORALE ET VARIATIONS	za glasovir	Pariz, 1929./30.
6. CHORALE op. 1, br. 1	za glasovir	Zagreb, 1922./26.
7. CHORALE op. 1, br. 2	za glasovir	Zagreb, 1922./26.
8. CORILLON op. 5	za glasovir	prije 1922./26.
9. DIJALOG	za sopran i solo violinu	Sarajevo, 1971.
10. DJEČJA PJESMA 1/DJETETU U ZIPCI	za sopran i alt	Zagreb, 1922./26.
11. DJEČJA PJESMA 2	za ženski zbor	1922./26.
12. DJEVOJČINA KLETVA	za ženski zbo	Zagreb, 1922./26.
13. DRUGO TITO	za dvoglasni mješoviti zbor; za četveroglasni (mješoviti) zbor; četveroglasni zbor i simfonijski orkestar,	1943. i 1952.
14. ETUDE op. 10, br.1	za glasovir	prije 1922./26.
15. ETUDE op. 10, br. 2	za violinu i glasovir	prije 1922./26.
16. ETUDE POUR LA CINQUIENE DOIGT op.3	za glasovir	prije 1922./26.
17. EVOKACIJA BILEĆANKE	za simfonijski orkestar	Sarajevo, 1980.
18. FANTAZIJA op. 12	za violinu i glasovir	prije 1922./26.
19. FANTAZIJA NA BOŽIĆ	za glas, violinu i glasovir	1922./26.
20. FUGA A DUE VOCI br. 1	za glasovir	

21.	FUGA A DUE VOCI br. 2	za glasovir	
22.	FUGA A DUE VOCI br. 3 (nedovršeno)		
23.	GRIMMES SCHICKSAL	za glas i glasovir	1922./26.
24.	HIMNA FNRJ	za mješoviti zbor i simfonijski orkestar	1947.
25.	IMPROMPTU op. 7	za glasovir	prije 1922./26.
26.	INTRODUKCIJA I LARGO	za orkestar	Sarajevo, 1957.
27.	INVENTIA A DUE VOCI	za glasovir	
28.	JETRENKE op. 15	za mješoviti zbor	1922./26.
29.	JUGOSLAWISCHER TANZ op. 11, br. 2	za glasovir	prije 1922./26.
30.	KANONE op. 2, br. 1	za glasovir	Zagreb, 1922./26.
31.	KLEINE INVENTION op. 9	za glasovir	prije 1922./26.
32.	KLETVA OP. 14	za glas	1922./26.
33.	KORAČNICA XIII PRIMORSKO-GORANSKE DIVIZIJE	za puhači orkestar	Otočac, 1943.
34.	MAJKA PRAVOSLAVNA	melodrama za recitatora i muški zbor	1944.
35.	MALA SERENADA BEZ RIJEČI	za mezzosopran i glasovir	1948.
36.	MAZURKA	za glasovir	prije 1922./26.
37.	MELODIE AVEC PAROLES (nedovršeno)	za glas	1929./30.
38.	MELODIE SANS PAROLES	za glas	1929./30.
39.	MITRALJEZA	za dvoglasni zbor; za mješoviti zbor	1943.
40.	MONODIE I	za violu	1929./30.
41.	MONODIE II	za sopran	1922./26.
42.	NAD KONJUH PLANINOM	za obou i glasovir	Sarajevo, 1982.
43.	NAPITNICA	za muški zbor	Zagreb, 1922./26.
44.	NEK SE ČUJE	za dvoglasni zbor	1944.
45.	NOTTURNO op. 17	za flautu, obou, tam-tam i glasovir	1922./26.
46.	OPSESIJA	za veliki orkestar	Sarajevo, 1965.
47.	OUVERTURA	za orkestar	
48.	PJESMA DANA MLADOSTI	za mješoviti zbor i glasovir	1960.
49.	PJESMA KRNTIJAŠA	za mješoviti zbor i glasovir	Otočac, 1943.

50.	PJESMA SLOBODI	za dvoglasni zbor i simfonijski orkestar; dvoglasni zbor i glasovir	1959.
51.	PJESMA SLOBODNOJ DOMOVINI	za jednoglasni zbor i simfonijski orkestar; za zbor i glasovir	Sarajevo, 1962.
52.	POSMRTNA PJESMA	za jednoglasni zbor i glasovir; dvoglasni zbor i puhački orkestar	1943.
53.	PRAZNIČNA SKICA	za simfonijski orkestar	Sarajevo, 1955.
54.	PRELUDIJ	za trubu i glasovir	Sarajevo, 1955.
55.	PUT BRATSTVA	za mješoviti zbor i simfonijski orkestar; jednoglasni zbor i glasovir	Sarajevo, 1966.
56.	REQUIEM VON HEBBEL op. 13	za alt, violinu, violončelo i glasovir	Zagreb, prije 1922./26.
57.	ROMANTIČNA PJESMA (nedovršeno)	za sopran, alt i glasovir	Zagreb, 1922./26.
58.	SAMOTNI TRENUTAK	za flautu, klarinet, engleski rog i glasovir	1955.
59.	SANJARIJA op. 6, br. 1	za glasovir	prije 1922./26
60.	SIMFONIJA U DVA STAVKA		Sarajevo, 1961.
61.	SJETNI TRENUTAK	za flautu, obou, bas klarinet i glasovi	Sarajevo, 1955.
62.	SUITE IM ALTEN STYLE op. 18	za glasovir	Zagreb, 1922./26.
63.	TARABAN	za puhački orkestar; za simfonijski orkestar	Otočac, 1943.
64.	TEMA I VARIJACIJE op. 11, br. 1	za glasovir	prije 1922./26.
65.	TEMA S PET TRANSFIGURACIJA	za simfonijski orkestar	Sarajevo, 1977.
66.	TEŠKA RADNA MUZIKA	za orkestar	1950.
67.	TRIJALOG	za alt, violinu i glasovir	Sarajevo, 1972.
68.	TRI KOMPOZICIJE	za orkestar	Sarajevo, 1970.
69.	TRI KOMPOZICIJE ZA VIOLINU I KOMORNI ORKESTAR	za violinu solo i komorni orkestar	Sarajevo, 1970.
70.	TRI PJESME ZA VISOKI GLAS I KLA VIR - OMEGA/PJESMA ZA MRTVE, MEMENTO, ZAŠLO JE SUNCE	za sopran i glasovir	Sarajevo, 1974.

71. TRI PJESME – OTRA CANCION/JESEN,
LA SOMBRA DE MI ALMA/ SJENKA
MOJE DUŠE, CANTOS NUEVOS/NOVE
PJESME	za duboki muški glas i
simfonijski orkestar	Sarajevo, 1976.
do 1978.
72. TRI PJESME - PRELUDIJ, PROPAST,
OPROŠAJ	za srednji glas i
simfonijski orkestar	Sarajevo, 1967.
do 1969.
73. TRIJALOG	za sopran, violinu i
glasovir	Sarajevo, 1972.
74. VASILISA ZLATOKOSA	za simfonijski orkestar	Zagreb, 1926.
75. ZAZIV	za mješoviti zbor	Topusko, 1944.

Citirana literatura

***Muzika i muzičari u NOB. Ur. A. Topmašek, SOKOJ, Beograd, 1982.

***Šestoaprilske nagrade. Oslobođenje, 7. IV. 1962., 1.

ČAVLOVIĆ, Ivan: Miroslav Špiler - nacrt za životopis. Muzika, I/2, Sarajevo 1997., 7.-49.

GOGLIA, Antun: Violinista Ljerko Spiller. Sv. Cecilija, sv. 2., Zagreb, 1939., 42.-45.

KRISTL, Ljiljana: Oružje borbe i umetnički doživljaj. Zvuk br. 30, Beograd, 1959., 480.-484.

LUKAČEVIĆ, Jasna: Muzika kao život čovjeku. Odjek, 15-31 januar, Sarajevo, 1981., 5.

NUIĆ, Rada: Pjesma koja ne prestaje. Odjek, 1-15 novembra, Sarjevo, 1980., 8.

OGRIZOVIĆ, Mihajlo: Pregled rada partizanskih gimnazija i drugih srednjih škola u Hrvatskoj za vrijeme Narodnooslobodilačkog rata. Pedagoški rad, br. 2-3, Zagreb, 1953., 203.-212.

REICH, Truda: Miroslav Špiler. U: Susreti sa suvremenim kompozitorima Jugoslavije. Školska knjiga, Zagreb, 1972., 335.-337.

STIJAČIĆ, Željka: Miroslav Špiler. Zvuk, br. 3, Savez organizacija kompozitora Jugoslavije, Sarajevo, 1983., 39.

SPILLER, Ljerko: Miroslav Spiller - Komponistu un Pädagoge. U: Arnold Schönberg und seine Meisterschüler. Paul Zsolnay Verlag, Wien, 1998., 277.-282.

Sažetak

Miroslav Špiler je skladatelj, dirigent, pijanist i glazbeni pedagog rođen u Crikvenici 1906. godine. Diplomirao je dirigiranje kod Frana Lhotke i kompoziciju kod Arnolda Schönberga u Berlinu. Od 1931. radi na Radio Zagrebu. Dio ratnih godina proveo je u partizanima. Skladao je 75 djela za glasovir i za mješoviti zbor; te obradio 20 narodnih tema. Veći dio života proveo je u Sarajevu, gdje se uz komponiranje prvenstveno bavio pedagoškim radom.

Ključne riječi

Miroslav Špiler, skladatelj, dirigent, pijanist, Crikvenica, Sarajevo.

Summary *Marija Riman***MIROSLAV ŠPILER**

(Crikvenica, 19. XII. 1906. - Sarajevo, 30. XI. 1982.)

In commemoration of the 100th anniversary of birth

Miroslav Špiler is a composer, conductor, pianist and a music pedagogue born in Crikvenica in 1906. He graduated conducting under Frane Lhotka and composition under Arnold Schönberg in Berlin. From 1931. He worked at Radio Zagreb. Part of the war years he spent with the partisans. He composed 75 works for piano and mixed choir, and 20 new arrangements of already existing national themes. He spent most of his life in Sarajevo where, along with composing, he primarily worked as a pedagogue.

Keywords

Miroslav Špiler, composer, conductor, pianist and musical pedagogue, Crikvenica, Sarajevo

